USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu ve věcech volebních, ve věcech místního a krajského referenda a ve věcech politických stran a politických hnutí složeném z předsedy senátu Tomáše Langáška, soudkyně zpravodajky Michaely Bejčkové a soudců Josefa Baxy, Radana Malíka, Petra Mikeše, Pavla Molka a Ivo Pospíšila v právní věci navrhovatele: **Ing. O. P.,** a účastníků řízení: **1) Ing. Petr Pavel, M.A.,** a **2) Ing. Tomáš Kulhánek, MBA**, oba zastoupeni advokátem JUDr. Františkem Vyskočilem, Ph.D., sídlem Voršilská 130/10, Praha 1, a **3) Státní volební komise**, sídlem nám. Hrdinů 1634/4, Praha 4, týkající se návrhu na neplatnost volby prezidenta republiky konané ve dnech 13. a 14. ledna 2023 (I. kolo) a 27. a 28. ledna 2023 (II. kolo),

takto:

I. Návrh na vyslovení neplatnosti volby Ing. Petra Pavla, M.A., prezidentem republiky **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Volební stížnost a vyjádření účastníků řízení

[1] Navrhovatel se domáhá vyslovení neplatnosti volby prezidenta republiky konané ve dnech 13. a 14. ledna 2023 (I. kolo) a 27. a 28. ledna 2023 (II. kolo) a opakování druhého kola volby. Konkrétně navrhovatel zpochybňuje regulérnost volební kampaně před druhým kolem prezidentské volby. Kandidát Andrej Babiš údajně nemohl vést řádnou volební kampaň, neboť jeho předvolební shromáždění opakovaně narušovali militantní podporovatelé kandidáta Petra Pavla.

[2] K návrhu (*volební stížnosti*) navrhovatel připojil kopii svého trestního oznámení na neznámého pachatele pro trestný čin maření přípravy a průběhu voleb a referenda. (Zde obsažená skutková tvrzení vyhodnotil soud jako rozvedení skutkových tvrzení volební stížnosti.) V trestním oznámení navrhovatel uvádí, že se dne 23. ledna 2023 zúčastnil předvolebního shromáždění kandidáta Andreje Babiše na Dominikánském náměstí v Brně. Zatímco podporovatelé Andreje Babiše se chovali slušně, militantní podporovatelé Petra Pavla vytvořili nebezpečnou tlačenici, čímž znemožnili setkání Andreje Babiše s jeho příznivci. Navrhovatel navíc „*zřetelně slyšel, jak nějaká osoba tomuto*

militantnímu davu dávala pokyny a řídila ho“. Podporovatelé Petra Pavla tedy řízeně mařili volební kampaň Andreje Babiše.

[3] Účastníci řízení Petr Pavel a Tomáš Kulhánek s volební stížností nesouhlasí. Navrhovatel k prokázání svých tvrzení především nepředložil žádné důkazy. I kdyby důkazy předložil, nemohl by uspět, neboť oba kandidáti měli před druhým kolem dostatek prostoru pro vedení kampaně.

2. Právní hodnocení

[4] Návrh na neplatnost volby prezidenta může podat u Nejvyššího správního soudu každý občan zapsaný do stálého seznamu voličů. Návrh je třeba podat nejpozději sedm dnů po vyhlášení celkového výsledku volby prezidenta Státní volební komisí (§ 66 odst. 1 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů). Tyto podmínky navrhovatel splnil.

[5] Okruh účastníků řízení o neplatnosti volby prezidenta republiky plyne ze zákona. V tomto případě jsou účastníky kromě navrhovatele i Státní volební komise jako příslušný volební orgán; občan Tomáš Kulhánek, na jehož kandidátní listině byl uveden kandidát, jehož volba byla napadena; a samotný tento kandidát Petr Pavel [§ 90 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní („s. ř. s.“)].

[6] Navrhovatel poukazuje na neregulérní volební kampaň před druhým kolem prezidentské volby, která podle něj narušila proces volby, a tvrdí, že to mělo významný vliv na výsledek volby. Volební stížnost je tedy projednatelná a soud se jí věcně zabýval.

[7] Aby volební stížnost mohla být úspěšná, musí být prokázáno *porušení zákona, které hrubě ovlivnilo výsledek volby prezidenta* (§ 66 odst. 2 zákona o volbě prezidenta republiky). Z důvodu přehlednosti rozdělil Nejvyšší správní soud v minulosti podmínky přezkumu do tří kroků (usnesení ze dne 2. července 2004, čj. Vol 6/2004-12, č. 354/2004 Sb. NSS; ze dne 4. července 2006, čj. Vol 36/2006-21, č. 960/2006 Sb. NSS; a ze dne 15. února 2018, čj. Vol 16/2018-33, č. 3717/2018 Sb. NSS). Soud tak postupně zkoumá, zda je dána

- nezákonnost, tj. porušení některých ustanovení zákona upravujícího volební proces;
- vztah mezi touto nezákonností a výsledkem volby;
- zásadní intenzita této nezákonnosti, která hrubě ovlivnila výsledek volby.

[8] Navrhovatel v prvé řadě musí popsat tvrzenou nezákonnost tak, aby soudu bylo zřejmé, které zákonné pravidlo bylo podle navrhovatele porušeno. Teprve následně může namítat, že tato nezákonnost hrubě ovlivnila výsledek volby. I zde však má navrhovatel vysvětlit, proč je o tom přesvědčen, neboť ne každá nezákonnost nutně ovlivní výsledek.

[9] Taková konkrétní tvrzení a vysvětlení projednávaná volební stížnost nepřináší.

[10] Navrhovatel neuvádí, která ustanovení zákona upravujícího volební proces byla tvrzeným jednáním podporovatelů Petra Pavla porušena. Jeho tvrzení však nejspíš míří

k pravidlům pro vedení volební kampaně. Zákon o volbě prezidenta republiky v tomto ohledu stanoví (§ 35 odst. 4), že volební kampaň *musí probíhat čestně a poctivě*.

[11] Navrhovatel popisuje chování účastníků předvolebních shromáždění, které se mu nelíbilo. I když ve vlastní volební stížnosti říká, že shromáždění pořádaná Andrejem Babišem byla takto narušována opakovaně, v přiloženém trestním oznámení líčí konfliktní průběh jediného konkrétního shromáždění v Brně. Podle soudu je běžným projevem politicky aktivní společnosti, že se na předvolebních setkáních kandidátů s voliči obvykle scházejí jak příznivci daného kandidáta, tak jeho odpůrci. Právo pokojně se shromažďovat je zaručeno všem (čl. 19 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Je zřejmé, že kandidátovi odpůrci zde budou vyjadřovat názory, které kandidáta kritizují. Je jistě žádoucí, aby účastníci takových shromáždění dodržovali základní slušnost, a snažili se, aby nevyhnutelné předvolební emoce nepřekročily přijatelnou mez.

[12] Navrhovatelova tvrzení o průběhu shromáždění, jehož se účastnil, však zůstávají jeho subjektivními dojmy, z nichž soud vycházet nemůže. Je možné, že odpůrci Andreje Babiše na shromáždění tak či onak hlučeli a tlačili se. Navrhovatel ale nevysvětluje, co je na tom nečestného a nepoctivého, a ostatně ani proč by se toto chování mělo považovat za kampaň (resp. za jakousi protikampaň). Soud připomíná, že nesouhlas s kandidátem, který dávají při takové příležitosti najevo shromáždění občané, se nestává (proti)kampaní jen proto, že se odehrává v předvolebním čase a tváří v tvář názorovým odpůrcům. Jde zkrátka o uplatňování svobody projevu podle čl. 17 Listiny. Navrhovatel popisuje militantní dav, který byl někým řízen. To však nejsou fakta, ale navrhovatelovo hodnocení. Ostatně i kdyby někdo dával shromážděným odpůrcům Andreje Babiše pokyny, opět z toho neplyne, co konkrétně takové jednání porušuje.

[13] Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že apel na čestnou a poctivou volební kampaň směřuje především vůči samotným kandidátům. Už dříve soud vyslovil, že i kdyby v průběhu volební kampaně porušily zákon třetí osoby (tedy nikoli kandidát, ale právě například skupina jeho podporovatelů), mělo by to být důvodem pro vyslovení neplatnosti volby jen výjimečně (již citované usnesení čj. Vol 16/2018-33, bod 29; také nález Ústavního soudu ze dne 18. února 1999, sp. zn. I. ÚS 526/98, *ve věci senátorky Lastovecké*). Navrhovatel ani neříká, proč by případné nevhodné chování odpůrců Andreje Babiše mělo být přičitatelné jeho protikandidátovi Petru Pavlovi.

3. Závěr a náklady řízení

[14] Volební stížnost neobsahovala žádný důvod pro vyslovení neplatnosti volby prezidenta republiky a opakování druhého kola volby, proto ji Nejvyšší správní soud zamítl.

[15] Výrok o nákladech řízení se opírá o § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce Nejvyššího správního soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto usnesení **není** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 21. února 2023

Tomáš Langášek
předseda senátu